

CULTURA POPORULUI

FOAIE DE CULTURĂ ȘI DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ
A SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI”

ABONAMENTE ANUALE: pentru săteni . . . . . 30 lei " autorități . . . . . 60 lei " întreprinderi financiare . . . . . 100 lei		APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ REDACȚIA: Telefon No. 405 ADMINISTRAȚIA: Telef. No. 186		REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Strada Memorandului No. 21, în Sala Reduta
--	--	---	--	---

Calendarul Săptămânei

CATOLIC		ORTODOX	
15	Luni	Sofia	2
16	Marți	Ioan din Nep.	3
17	Mercuri	Pascal B.	4
18	Joi	Venantiu	5
19	Vineri	Sava	6
20	Sâmbătă	Bernardin	7
21	Duminică	Valentin	8

CĂTRE ÎNVĂȚĂTORI

Voi sunteți acela care să diți cele d'întâi seminte cu rod cetățenesc în sufletul națiunii. Căci voi sunteți cel d'întâi la care vin copiii, trecând pragul familiei. De voi atârna deci marea suflare patriotică pe care trebuie s'o dați generației de mâine, pentru ca ea să fie mai mare decât suntem noi acum. Căci neamul nostru are în anii aceștia trebuința de un patriotism cum poate n'a avut niciodată. Numai așa putem statornici unirea noastră, dobândită cu atâtea visuri și cu atâtea suferințe.

Dar pentru ca să fiți acești apostoli ai vremii, vi se cere ca să înălțați dragostea de țară până la un cult religios. Trebuie să știți că a iubi Patria, așa cum ne-o iubim noi Românii, nu râvnind răul altora ci dorind ca să le slujim de pildă în omenie, este a împlini o lege dumnezeiască.

De aceea eu mă simt dator ca să vă spun acest adevăr. Cel mai prețios lucru al meu pe acest pământ este România. Toată truda mea în știință, și toate nădejile mele sunt pentru ea. Și dacă aș pierde totul pe această lume, mi rămâne ea până la mormânt. Cu rostirea ei pe buze îmi volda sufletul și îmi voi încide ochii. Dar această dragoste nu este o pornire păgână, nu este râvna animalului de a stăpâni pe alții, ci este un cult religios. Eu sunt creștin, și iubesc România pentru sufletul ei bun, frumos, creștinesc. Acesta este adevărul pe care aș dori să vi-l strecur în sufletele voastre, pentru ca voi, la rândul vostru, să-l treceți generației de mâine.

Într'un articol trecut, spuneam preoților ca ei să fie tot mai mult răspânditori iubirii de țară în popor. Și le împărtășiam părerea că acest apostolat nu este împotriva credinței sau a slujbei lor de preoți. Ci, prin această, ei împlinesc o lege a lui Dumnezeu. Slujba lor religioasă nu ar fi deplină fără lumină pe care apoi ei trebuie s'o dea înțelegerei adevăratului patriotism. Căci fără această lumină am fi poate duși la un naționalism barbar. Acum vin către voi spre a vă zice că patriotismul vostru, la rândul său, nu ar fi întreg fără învățătura creștină.

Aceasta nu înseamnă că trebuie să susținem un naționalism cosmopolit, care ne-ar îndemna ca, atunci când alte popoare ar veni să ne cuprindă Țara, noi să stăm în nepăsare, fără a ne jertfi viața întru apărarea ei. Ci aceasta va să zică păstrarea fiecărei națiuni în granițele ei firești, pentru ca astfel, muncind în liniște și cu cinste, să lumineze întreaga omenire pe calea ce duce la fericirea obștească.

MARIN ȘTEFĂNESCU
Profesor la Universitatea din Cluj

Vorbe înțelepte

Cea de întâi datorie a unui cetățean e: să respecte legile; cea de a doua: să facă și pe ceilalți să le respecte.

Tocmește-te vrăjmășește și plătește omeniește.

Judecătorii sunt ca un crâng de mărăcini, unde oile aleargă de frica lupilor și de unde nu poți ieși, până nu li-se smulge lâna de pe spinare.

Minciuna se aseamănă cu un cocoloș de zăpadă pe timp de moină: cu cât îl răstogolești mai departe, cu atât se face mai mare.

Maestru GEORGE DIMA

Sărbătorirea a 40 de ani de activitate muzicală.

Printre cei puțini cari au pătruns talene armoniei ce învelește și înalță sufletul, printre cei puțini cari ne-au dat cântece în care tresare simțământul curat românesc, este maestrul Gheorghe Dima.

Cântecul lui are ceva religios chiar atunci când sunt săliarete și vesele ca jocurile de copii. Isvorul de inspirație nu și l-a depărtat nici odată de cântecele bătrânești, și poate cu atât sunt mai fermecătoare.

Ardealul îi sărbătorește împlinirea a 40 de ani de activitate muzicală.

Maestrul Gheorghe Dima, născut în Brașov la 10 Octombrie 1847 și-a făcut studiile la Viena și în mai multe centre muzicale.

În timpul Războiului Uigrei a stat 17 luni în închisorile Ungariei.

Noi îi aducem cuvântul nostru de cinste pentru munca desfășurată pe tărâmul sufletesc al neamului.

De Sfântul Gheorghe, Clujul a fost în sărbătoare.

Studentii universitari și elevii de la toate școlile românești, pe la ora 8 au defilat în fața casei maestrului Gh. Dima, pe când acesta cu ochii umezi privea la dragostea poroaită din atâtea inimi. Un public numeros striga: Trăiască Dima! Președintele centrului studențesc d. Adam Poğa, a ținut o frumoasă cuvântare la care a răspuns maestrul sărbătorit.

La ora 4 după amiază la Teatrul Național a fost o reprezentare în cinstea maestrului. Lumea nu ar fi scăpa. A vorbit d. T. Bredeanu, marele compozitor, arătând însemnătatea activității muzicale de 40 de ani a celui sărbătorit. Au cântat toate corurile reuniți ale operii. Conservatorului, Episcopiei și Societății „Buna Vestire” împreună cu orchestra operii.

D-l Popovici-Beyrenth, directorul operii române din Cluj, citește scrisoarea prin care se trimite felicitările M. Sale Regina Maria, și o fotografie a M. S. cu semnătura sa proprie. Toată lumea e în picioare și ovaționează.

Seara la ora 9, a avut loc un ospăț, dat în cinstea maestrului Dima, de comitetul acestei sărbări, prezidat de I. P. S. S. Episcopul N. Ivan, care deschide masa, închinând pentru M. S. Regele.

D-l ministru Banu, ridicând poculul, salută în numele guvernului pe maestrul Dima și dăruiește un premiu pentru muzică de 20 de mii de lei.

În numele Academiei Române vorbește d. prof. universitar

Sexil Pușcariu, arătând iubirea ce-i mare ce a avut o maestrul pentru Ardeal și cântăcele sale.

D-l General Petalla, care este sufletul tuturor mișcărilor culturale din Ardeal și sprijinător a tot ce e bine și frumos, a ținut următorul toast:

Sărbătorim pe unul dintre cei dintâi cuceritori ai Carpaților a căror crește, după cum ne-a spus o la Iași în 1917, un inimos voluntar ardelean, nu au fost atât de înalte încât să i-o prească cântecele de a trece și de a face să vibreze inimile fraților liberi la olaltă cu acele ale fraților robiți.

Odată cu dozele lui Goga, cântecele lui Dima cu trecut hotarele, ducând fraților din țara liberă cuvântul durerei născătoare de mari nădejdi.

În toată viața sa, atât de plină de fapte românești, Dima a cântat durerea și credința neamului său.

Când stăpânitorul de erii, punându-i trupul între zăvoare, a crezut că-i zăvoare și sufletul, el a cântat d-n închisoare speranța ce-l însuflețea în zile mai bune și mai senine.

Astăzi, sub cerul libertății noastre, bătrânul Dima, reîntinerit își instrunește din nou lra și cântă libertatea noastră, și credința în viitorul de aur al neamului românesc.

Cântând durerea, credința și nădejdea noastră, a tuturor, el a aprins o lumină în negura prigoanei, lumină în strălucirea căreia noi îl așezăm astăzi, alături de toți marii și vitejii luptători pentru întregirea neamului.

Dar, deși ființă văzută implicit visul de dragă căruia ai cântat atât de dinos, misiunea ta este tre, nu s'a isprăvit!

În anii pe care Providența îl mai dăruiește, și toți cei cari te sărbătorim azi, o rugăm să fie cât mai darnică, bătrâne cântăreț, să cânti cu toată căldura sufletului tău mare, doina unirei desăvârșite și pe veci, a tuturor sufletelor românești.

Să cânti așa fel ca peste tot și toți să te audă și să te înțeleagă!

Să cânti așa cum numai tu știi s'o faci:

„Eu ți-s frate tu mi-ești frate
În noi doi un suflet bate!

Și când vraja cântărei tale din urmă va fi pătruns în adâncul sufletelor noastre, și va fi izbutit asemenea unei raze de soare să topească gheața care stă încă pe alocurea în calea înfrățirii noastre.

Atunci și numai atunci, încercat de ani, dar inconjurat de recunoștința și venerațiunea neamului tău, te vei putea da la odihnă, și, mulțumit

de tine, îți vei putea spune: „Acum slobozește pre robul tău, stăpâne!”

Cuvintele sincere ale marelui patriot d. general Petalla, a mișcat toate sufletele din sală, accuțându-și dorința ca maestrul Dima, să iaurească *Doina Unirii*, provocând la un răspuns în acest sens pe d. Alex. Vaida, fost ministru, care și D sa roagă pe D ma, se creeze această „mars lieză” națională.

După aceasta vorbește și președintele „Culturii Poporului” d. Marin Ștefănescu, prof. univ., cu avântul care-i caracterizează.

D sa spune:

„Cultura Poporului” are următoarea învățătură. Noi credem că lumea este făptura lui Dumnezeu, și că, așa fiind, tot ce există, deci și națiunile, sunt orânduite ca să lucreze după firea lor la propășirea obștească. Acest adevăr îl găsim rostit mai ales în cântecele naționale ale Românilor. Însușirea Românilor, după cântecele lor naționale, este de a lucra la binele omenirii prin credință și patriotism. Și numai datorită acestui patriotism așa de sfânt înțeles, ei au putut trăi în mijlocul nămeșilor lor vrășmași. Dușmanii, după cum a spus odată un profesor de filosofie, Crăciunescu, i au putut înfrânge, dar nu constrânge. Siliți adesea să se retragă în păduri sau munți, Românii duceau cu ei icoana patriei, și o lăsa copiii lor ca pe cea mai sfântă moștenire. Iar copiii n'au înșelat nădejdea părinților. Când a izbucnit războiul cel mare, ei s'au aruncat în luptă cu aceeași idee.

Iată ce trebuie să vedem noi astăzi în sărbătoritul Gheorghe Dima, Muzica sa este o rostire a mării românești. Și cel mai prețios dar pe care îl putem aduce, este acela de a i spune că el este un suflet mare rupt din marea sufletului românesc. În acest nimb îl vede „Cultura Poporului” când îi zice astăzi „Să trăiască”.

Au mai vorbit d. Zaharia Bărsan, directorul Teatrului Național din Cluj, primarul Clujului d. E. Popp, d. na Lucia Cosma, cântărețul Ardealului, iar la urmă prea emoționat, maestrul Dima, răspunde urărilor ce i s'au făcut:

Domnule președinte, domnule ministru, stimați comesei, în ziua asta așa de primăvărata simț cum s'a revărsat în sufletul meu dragostea ce mi-ați arătat. Nu am cuvinte să exprim ce se petrece în sufletul meu. Mulțumesc tuturor și bunului Dumnezeu care mă învrednicit să am această mulțumire în cuprinsul României-Mari.

M. S. REGELE LA LUPENI

Ni este vie în mintea tuturor groaznică nenorocire de la Lupeni, unde 80 de mineri și au găsit moartea în urma exploziei din mina Aranka.

Au rămas familii îndurerate, mame și copii, zdrobiți cu desăvârșire de această catastrofă. Nu se putea ca această jale să nu fie la fel simțită și de bunul și înțeleptul nostru Rege. De aceea M. Sa, în ziua de 4 Mai, a vizitat în persoană localitatea de la Lupeni, oprindu-se în același timp și pe la Petroșani și Vulcana, localități cari formează această regiune minieră. Peste 20 mii de mineri, l'au întâmpinat în cale. Mai cu seamă familiile nenorocite, rămase pe drumuri și cu atâtea suferinți în suflet, și-au îndreptat toată nădejdea și au avut marea mângâiere când însuși M. S. Regele, în mijlocul lor, s'a interesat de aproape de soarta nemiloasă ce i-a lovit.

Mame desnădăjduite și copii cu lacrimi în ochi, au fost ascultați de M. S. Regele.

Impresionat adânc M. S. a împărțit ajutoare. Emoția tuturor minerilor era mare să vadă în mijlocul lor pe Regele țării, care ie-a făgăduit că toate familiile celor ce și-au găsit moartea așa de tragic, nu vor fi lăsate fără sprijinul societății. Și în același timp s'a înființat un comitet de ajutor sub patronajul M. S. Regelui, compus din I. P. S. S. Mitropolitul Primat Dr. Miron Cristea, d-nii miniștri: Mărzescu și A. Cozma, Eugen Botez și alții.

Prin faptul că în clipele nenorocite ce vin pe capul cetățenilor câte odată se înterează așa de mult M. S. Regele, suntem una din țările cele mai fericite. De aceea Familia noastră Regală este iubită de toată suflarea românească și Dinastia este una cu poporul.

Norodul este recunoscător și într'un singur gând strigă: Trăiască M. S. Regele Ferdinand și Familia Regală, care simte la fel cu această țară.

ISTORIA ROMANILOR

Administrația și Justiția

Administrația e ocărțuirea țării, cum o fac în ziua de azi primarul, pretori (administratorii de plasă), prefectii și ministrul de interne împreună cu consiliile ajutoare și ceilalți funcționari. Iar justiția o îndeplinesc judecătorii de tot felul, cari au să pedepsească turburarea legăturilor de proprietate, siguranță ș. a. dintre cetățenii unei țări.

Multe veacuri de-a rândul, administrația și justiția a fost îndeplinită la noi, ca și în toate celelalte state de altminteri, de unele și aceleași persoane.

La început, în fruntea satelor erau cneji, numiți din secolul al 16 lea încoace juzi, judeci, în Moldova și vătămari, în Muntenia vornici, vornicești. Prin a doua jumătate a secolului al 17 lea, numele de vornici trece și în Moldova. După ce scăzuse puterea militară a țării lor

mâne, dăm și de rumele pârălab în loc de vornic la sate. Pârălabii erau la început comandanții cetățenilor, așa dară un fel de ofițeri.

Vornicii erau ajutați în administrarea satelor de un sfat compus din bătrânii satelor numiți jurați, cari de sigur că erau aleși de popor. Când Domnul dărua un sat, adică v. n. titlurile, nu pământul lui, unui boier sau unei mănăstiri, boierul sau mănăstirea lăsa de regulă pe vornic în slujbă, așa că aceștia deveneau acum slujitorii boierești sau mănăstirești.

Sătenii puteau să ceară scoaterea din slujbă a unui vornic, dacă nu erau mulțumiți cu el, și locul era lui cu unul ales de ei. A. e. asta dovedește, că satele și au păstrat autonomia lor, adică dreptul de a fi administrate prin oameni aleși de ei. Vornicii și vătămarii erau în-

strânși înainte de toate cu străngerea burilor (dăr lor, dărdilor). Mai de mult, în cele două Principate române se arunca asupra fiecărui sat suma de dare ce trebuia să o dea. Suma aceasta o împărțea obștea asupra tuturor săteșilor, după puțina de plată a fiecăruia. Aceasta se numea cisluirea și vornicului nu i era ertat să se amestece în ea. În Muntenia, vornicii mai erau însărcinați și cu paza țărilor (hotarului), ei strângeau și amendele (globele) pentru vitele de pripaz, cari au făcut stricăciune în holde. Vornicii aveau deci și poliția satelor.

În fruntea județelor se găseau în Muntenia la început căpitani. Aceasta dovedește, că ei erau înainte de toate militari, căci așa cereau vremurile acelea, când Românul trebuia să fie tot cu mâna pe armă, ca să și apere moșia de vecini lacomi după ea. Mai târziu s'au numit ispravnic. Pentru serviciul de poliție, ispravnicii aveau ca ajutoare niște căpitani mai mici, cari urmăreau pe hoți.

În Moldova, administratorii de județe aveau nume deosebite: staroste, pârălab, sârdar, vornic. În secolul al 18-lea s'a introdus și acolo numirea ispravnic.

În pricinile obișnuite, judecătorul sătenilor era vornicul sau vătămantul. Numai crime, cum era tâlhăria, omorul, darea de foc, apoi necinstirea silnică a fetelor erau judecate de oameții domnești. Pedepsele erau în chisoare, amendă în bani, dar mai ales bătaia.

Pricinile dintre boier și țărănul ajuns clăcaș (iobagiu) le judeca numai boierul, așa că acesta era și împicinat și judecător. Împotriva hotărârii lui nu era nici apel, nici recurs. Fiind boierii, cea mai mare parte a lor, lipșiți de cultura inimii, ei nu judecau niciodată după dreptate, ci după interesul lor.

Boerii nu puteau fi judecați decât tot de boieri.

Toate procesele pentru proprietatea pământului se judecau de divanul domnesc. Cele mai multe documente vechi, pe cari le avem, sunt hotărâri aduse de Domn și boierii slujbași ce mari. În fiecare document, Domnul blestemă pe ceice ar cerca să strice cele cuprinse în el, iar la sfârșit se înșiră toți boierii mari de divan ca martori și semnează (iscălește) și celce a scris documentul. Cu toate acestea, siguranța nu era mare, căci vedem, la schimbări de domnie, cum aleargă proprietarii ca Domnul cel nou să confirme documentele cele vechi.

VICTOR LAZĂR

ARMINDENUL

Iarși un 1 Maiu? Abia sunt două săptămâni, de când cete, cete de oameni alergau spre verdeața câmpului, căci era 1 Maiu. Da, dar acela era 1 Maiu al orășenilor, a celor ce muncesc în fabrici, ateliere, prăvălii și se serbează ca orice praznic orășenească, fără multă poezie, fără mult avânt sufletesc.

Altfel e 1 Mai românesc, Armindenul sau Păiul.

În preziua lui, în Ardeal se pune dinaintea casei, la poartă, o prăvălie (par, ramură înaltă) cu puține frunze la vârf sau chiar cu un buchet (stru) de flori. Acest Arminden sau Pom de Maiu îl pun feciorii (flăcăii) mai ales la poarta fetelor mari sau a frunțășilor din comună.

Rădăcina acestui obicei frumos, care e pagubă să dispară, ni l'arată legenda populară prin să de iubitul nostru poet Gheorghe Coșbuc în versurile următoare:

1. Pe când umbla Christos prin țară,
Lăzind cuvântul său frumos,
Ovreei toți i-au scos ocară
Prileji să feardă pe Christos.
2. Așa într'o noapte întunecată,
Când vecinicul Mântuitor
Dormia într'o casă ncreștinată
Găsitul-au Ovreei ndată
Și sfat făcut-au de omor.
3. La miezul nopții aveau să vie
La casa unde el dormia
Și casa pentruca s'o știe,
Au pus ca semn de mărturie
În fața casei o nua.
4. Dar Dumnezeu, cel ce coboară
Și'n gândul cel mai nevădit,
Nu lasă pe-al său fiu să moară,
Căci a răscumpărării sară
Și vremea morții n'a sosit.
5. Și Dumnezeu orbit a firea
Ovreeilor împinși la rău,
Încât să n'abia nicăierea
Vr'un chip de-a făptui perirea
Născutului din Dumnezeu.
6. La miezul nopții'n gloată mare
Ovreei pe furie pornesc
Și Ovreei urlă de mirare,
Că ei la casa fiecare
Ca semn câte-o nua zăresc.
7. „Dac'am perdat și astăzi prada
Cu greu putea-vom s'o găsim!”
Pornește apoi răcnind grămada
Perindă'n sgomot toată strada
Tăcutului Ierusalim.
8. Dar neputând să mai găsească
Pe Crist ca să-l omore'n somn,
Perdut-au noaptea dușmănească
Și n'au putut să îndeplinească
Perirea vecinului Domn.
8. Și din acea zi nainte
Rămase obicei și spun,
Că pentru aducere aminte
De noaptea mântuirii sfinte
Românii și azi Armindenul pun.

Sfintire de drapel

Sindicatul Național muncitoresc Subcentrul Crișu alb dela minele de aur și cărbuni Ruda 12 Apostoli Brad-Criștiar.

Procurându ne un prea frumos drapel cu chipurile Eroilor neamului Horea, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, am decis ca acest drapel să se sfințească în ziua eroilor Înălțarea Domnului la ceruri (Ispas) 12/25 Mai 1922. Pentru a ridica această serbare la înălțimea ei cuvenită invităm pe această cale pe frunțășii neamului nostru și îndeosebi pe cei ce au la inimă binele poporului nostru muncitor,

Participarea celor câțiva frunțăși neamului va servi de indemn ca tot mai mult să realizăm unitatea sufletescă, dragostea și iubirea de neam și lege.

Solemnitatea sfințirii drapelului va avea loc la Tebea sub gorunul lui Horea alături de rămășițele pământești ale lui Avram Iancu și a primilor eroi morți în luptele cu Ungurii cântă Tisa și Budapesta.

După sfințire va urma un mare banchet în Casinul Funcționarilor Ruda 12 Apostoli din Cătuna Jurobarză.

Nași vor fi D-l Al. Constantinescu ministru Agriculturii și domeniilor și D-l General Văitoianu ministru Interneilor.

În tot timpul serbării o așteptăm să delectați de corul liceului de băieți Avram Iancu din Arad de călușeri acestui liceu și de muzică vestită.

Comitetul Sindicatului Național Subcentrul Crișu Alb

ȘTIRE PENTRU CITITORII NOȘTRI

Indemnăm din nou pe cetitorii noștri să trimită taxa de abonament. Mai bine e pe un an întreg, adică 30 de lei, pot însă trimite și pe o jumătate de an. Pentru micșorarea taxei la poștă, se pot uni mai mulți, ca să trimită cu acelaș mandat abonamentului. Atunci să se arate respicat, pe cuponul mandatului, numele fiecărui abonat și suma, pe care o trimite fiecare. Sperăm, că cititorii noștri apreciează munca desfășurată de societatea noastră și fiecare va face, ca încă cel puțin trei patru din cunoscuții lui vor abona foaia.

FOIȚA GAZETEI „CULTURA POPORULUI”

Cântarea României

(urmare)

LIII.

Aurică copilă, cântă-mi frunză verde, cântă-mi floarea câmpului, cântă-mi floarea muntelui, cântă-mi nădejdea... Nădejdea e glasul Domnului! Popoarele trebuie să se ispășească și să se curățe de păcatele lor, căci prin ispitele suferinței numai se curăță popoarele... Cele ce am făcut în vremea trecută nu sunt ispite... căci rodul luptei erau libertatea și dreptul nostru... Ispite sunt strâmbătatea jude-

cătorilor... despuierea văduvei și a sârmanului, desfrânarea și mișelia și lăcomia, sgârzenia și împilarea domnilor și a boierilor... cumpăna nepotrivită a dreptății...uciderea proslăvită...robirea pentru unii și desfrăul pentru alții... toate acele fapte grozave pentru care s'au cotropit Sodomă și Gomora, orașe ținute de Domnul pentru blestemățiile lor! Și toate aceste ispitele cercași țara mea... și le suferi încă și acum... Paharul fără-de legi

s'a umplut peste măsură și palaturile lor de strâmbătate se prăvălesc surpate de blestemele poporului... Făptuitorii tâlhăriilor se spăimântează înșși de faptele lor... Domnul și a întors cu scârbă fața de la dânsii și ingerii s'au depărtat cu groază de ei. Ești searbădă și slăbă-nogită... ai suferit toate, țara mea!... Ridică-ți puțin capul strivit și cată de vezi... semne s'au ivit pe cer... Furtuna mântuirii a început!...

LIV.

Să nu ne întristăm de vremea trecută... căci bătrânii ne povestesc bătaie cele uriașe și ne arată dărămăturile vre unei cetăți, când ne zugrăvesc lupta, sgomotul, sângele și câmpia morții, ciuma și văpaia focului, foametea și răboiul, și în câmpurile pârjolite, cetele tăărăști țărând în fuga mare, legați de

coadele căilor lor, pe femei, copii și bătrâni!... Era atunci vremea luptei... era viață, bărbăție și putere, vitejie și jefire către patrie... Cei ce faceau aceste fapte mari aveau o patrie... și erau umărul drept al țării și țara noastră era zidul cel tare al credinței!...

LV.

Orașele s'au întemeiat din nou, dărămăturile turnurilor și ale palaturilor de care șanturile erau pline nu se mai vad... și alte palaturi și turnuri s'au înălțat în locul lor... Copiii robiți îtor eu-s'au din țara tălărască... Dar oamenii sângiurilor nu ț deteră înapoi libertatea, pământ al durerilor... și copiii lor tăi le-a rămas numai robia!... Pe câmpurile de bătaie văd oameni cu brațele goale, cu pepturile desvelite, cari se prăvălesc peste

ascuțitul paloșelor... și în locul ori cărui om ce cade, în locul ori cărui pept ce se despică, alt pept și alt om se pune îndată... carnea ascute ferul... bătrânii robiți cântă... femeile blestemă pe cei mișei!... Și'n orașele tale cele nouă, țara mea, se ață numai oameni fără inimă; în palaturile tale nu se mai aude de vitejie... ci de lăcomie și nedreptate!... Pe câmpurile tale și pe drumuri trec niște fețe subredede și veștede, fuierând doina duioasă.

LVI.

Viscolul pustuirii a suflat pe acest pământ... sângele părinților în vinele strâmte ale strănepoților a secat.

(Va urma)

Cea mai cumplită otravă a omenirii: ALCOOLUL

Unde duce beția?

A lăsat Dumnezeu pe capul omenilor multe și felurite necereri. Dintre toate însă nici una nu e așa de mare ca beția. Otrăvite celelalte sau aproape toate omenești, omenești pe om un ceas, o zi, o săptămână, dar beția căzută odată pe capul omului îl paște și îl răde an de an, clipă de clipă, până la viața, și ce e și mai grozav, nici după moartea lui nu se termină, ci trece ca moștele la copii, nepoți și strămoși.

Nu există pe lumea aceasta otrăvă mai ucigătoare și un rău mai suferințiu trupești și sufletești mai nesecat și mai amar, decât alcoolul, fie el sub formă de vin, rachiu, bere, etc.

Odată intrat în ghiarele ucigătoare ale beției s'au dus pe apa lumbei și săvârșite și liniște și tăcere și banii și nevastă și copii și Dumnezeu și tot.

Alcoolul ucide în om toate virtuțile care îl deosebesc pe de animal.

Alcoolul otrăvește sufletul și necăz mîntea, mîntea săvârșite, și ucide familia. Căci necereri otrăvite la suflet și necereri la minte de beție n'au venit acasă și și-au ucis nevasta și copiii, iar ei au intrat în viața ocnă pe viață. Căci oameni în tinerețea lor harnici, cu oare bună cu familie numeroasă și fericită, căzând mai târziu în otrăvita beției nu și-au zvrălit în crâșme în câțiva ani tot ce au muncă și prin cinste și-au câștigat o viață pentru ca după aceea ei să moară înghețați în zăpezile unei șosele, iar nevasta și copiii să le ajungă să cerșescă dela străini o bucată de pâine? Căți oameni sănătoși, în tinerețe, fericți și plini de viață și liniște, lăsându-se răpiți de otrăvita boală drăcească, beția, au ajuns în doi trei ani, oftând și silițici, neputincioși, mîntea de boli și de mizerie, cerșitori, prin spitale sau prin case de azil? Căți părinți otrăviti de alcool care ca orice părinte aștepta înfrigurat de fericițea nașterea unui copil, au rămas nenorociți pe toată viața, și și-au văzut nou-născutul cu oasele moi, surd, idiot și mut. Toate acestea sunt rezultatele beției.

Beția e o boală ca toate boala, dar mai ucigătoare și mai dură decât toate. Boala otrăvita, beția, o capătă omul pe neașteptate. Azi un pahar de rachiu, mâine altul, poimaine un altul, peste alte câteva zile o

beție de o noapte, și ajunge. Diavolul și-a intrat în sânge și în suflet și de acolo își cere fără încetare otrava, care crezi că îți face plăcere când bei, dar ajunsă în tine se pune pe lucru, te roade până ce te dă gata. Și în clipa când îți dai seama că te ruinezi, că te ucizi și-ai vrea să te oprești, e prea târziu. Diavolul te stăpânește și îți poruncește să-l ascuți.

Șatunci se pornesc nenorocirile una după alta, avere risipită, familie aruncată pe drumuri și sănătate rîuinată, iar ușile spitalelor, a caselor de smintinți și-a pușcărilor se deschid ca niște guri enorme de fiare înlămaade să te înghită pentru totdeauna.

Acesta e alcoolul și roadele beției, aceasta e cea mai înspăimîntătoare otrăvă a omenirii.

St. P.

HĂRTIA

Puținji vor fi cititorii, cari luând o gazetă în mână se vor gândi, prin câte a trecut foaia aceasta de hârtie până să, capete forma, pe care o are, și până să fie plină cu micile și multele litere negre, cari o acoper. Și e bine să știm și lucrul acesta.

Intr'o zi veniră doi domni să viziteze o fabrică de hârtie. Din vorbă în vorbă, ajunseră să pună și întrebarea: cât timp ar trebui pentruca un copac din pădure să se prefacă în hârtie tipărită gata? Unul zicea, că o zi, altul o jumătate de zi. Pe urmă au făcut un rămasăg.

Lângă fabrică era o pădure. Dimineața la ora 7 au tăiat 3 brazi. Aceștia au fost aduși la fabrică, tăiați la mașină în bucăți de 30 centimetri, apoi făcuți aschii mărunte, pe care le au amestecat într'o putină mare cu alte materii și le au pus în mașina de hârtie. La ora 9 a eșit întâia coală de hârtie din mașină, pe care au dus-o la o tipografie, unde literle erau deja culese și unse cu cerneală de tipar. Coala fu tipărită numai decât, așa că în 2 ore și ceva, lemnul fusese prefăcut în gazetă.

A doua e hârtia de lemn, care se întrebuintează azi pentru tipărirea gazetelor, cărților și a mai tuturor imprimatelor. E cea mai slabă hârtie, căci după zece douăzeci de ani se sfărâmă.

Este însă și altă hârtie, care ține sute de ani și mai mult: cea făcută din sdrențe (cârpe) de pânză. Căștia mai bătrâni ne aducem aminte, cum umbla în copilăria noastră ovrețul cu cercei, mărgele și alte mărunțuri din sat în sat și le vindea fetelor și nevestelor, dar nu pe bani, ci pe sdrențe. După ce își umplea căruța cu ele, le vindea la fabricile de hârtie. Și acum se mai fabrică destulă hârtie din pânză, dar e scumpă, așa că și cărțile, cari se tipăresc pe ea, sunt cu mult mai scumpe decât celelalte, cari nici ele nu sunt efitne.

Cei dintâi oameni, cari au făcut hârtie, au fost Egiptenii, unde au robii și jidovii înainte de a scoate Moise din robie. Egiptenii făceau hârtie din măduva unei tufe numite papyrus, de aceea unele popoare îi zic hârtiei și acum papir.

La vre-o două mii de ani după Egipteni au iscodit fabricarea hârtiei din pânză. Chinezii, apoi Arabii. Dela aceștia au învățat apoi și popoarele din Europa.

Invenția (iscodirea) hârtiei din pânză, apoi în timpul nostru, chiar și din lemn, a fost un lucru mare. Căci papyrusul Egiptenilor era foarte scump, și mai scump era pergamentul, piele anume argăsită (tăbăcită), ca să se poată scrie pe ea. Ne putem ușor închipui, cât de mic a fost numărul celor ce puteau să cheltuiască ceva pentru o carte, mai ales înainte de-a se fi inventat tiparul, așa că fiecare carte se scria deosebit cu mână.

Astăzi s'au schimbat lucrurile. La popoarele culte sau la cele ce țin să fie culte, nu numai că toți învață carte, dar și după aceea se socotește mare rușine, dacă țaranul sau muncitorul, boierul sau slujbășul nu și cumpără din când în când și câte o carte și nu citește și o gazetă. Durere, noi Românii suntem și acum încă tot în coada celorlalte popoare, căci pe băutura și pe alte nimicuri cheltuim sute, unii chiar mii de lei, dar ne pare risipă să cheltuim câțiva zeci de lei pe un pentru o gazetă. Așa nu e mirare, că în țara noastră stăpânii avuțiilor sunt tot străinii, cari știu ce prețuiește hârtia tipărită.

Câte bănci avem în România

Cu sfârșitul anului 1921 se aflau în România întregită 1453 de bănci, cari laolaltă au un capital de 6 miliarde, 964 milioane 741 mii 671 lei, așa-dară de aproape 7 miliarde.

SFATURĂ

Apa de săpun e un gunoiu minunat pentru pomi și vița de vie. De aceea să nu o aruncăm, ci să o turnăm în jurul pomilor și al butucilor de la vița de vie.

Mijloc contra insomniei. Când nu putem adormi, să încercăm mijlocul următor: După ce ne-am pus în pat, să începem să răsuflăm facet și lung (răsuflările tot de aceeași lungime), mai lung de cum e obiceiul, dar fără să simlim plămâni. Cel ce are destulă putere de voință, ca să răsufle astfel, va adormi ușor.

Pentru stupari. La stupii la cari nu vedeți albine venind încărcate din greu cu pulvere de flori pe picioare, să știți, că n'are matcă.

Stărpirea păduchilor de pe vite. Să ne ferim de-a întrebuinta leacuri otrăvitoare. Un crescător de vite recomandă mijlocul următor: Luăm 125 grame (jumătate dintr'un sfert de chilogram) de săpun învârtosat bine și-l dizolvăm (topim) în 2 jum. litri (kg.) de apă de ploaie, punându-le să fiarbă. După ce s'a dizolvat, turnăm amestecul acesta clocotind într'un vas, în care se află cinci chilograme de petrol și amestecăm totul bine. După ce s'a recit, e ca niște răcitură. Dacă vrem întrebuintăm leacul, luăm o parte, o dizolvăm în de nouă ori atîta apă, și cu aceea frecăm vite, ajutându-ne cu o perie sau cu o cârpă.

Foloasele înmulțirii. Nu numai cei ce au umblat la școală știu să facă socoteala înmulțirii. Dar mulți din cei ce o știu face, nu o fac și unde trebuie. Unul tîndălește în fiecare zi câte două ciasuri. Aceasta face într'un an 730 ore, în 30 de ani 21900 ore sau 912 zile, ceea ce tocmai 2 jum. ani. Ce să zicem însă de cei mulți, cari, la sate de pildă, nu lucrează toată iarna mai nimic?

Foarte mulți cred, că nu cheltuiesc mult, dacă beau pe săptămână de 15 lei rachiu (vinuri). Dar aceasta e cel puțin 60 lei pe lună, 720 pe an, șapte mii două sute de lei în zece ani! Și e vorba de bani aruncați pe otrăvă, nu cheltuiți pentru ceva folositor. Tot așa cu tutunul (tabacul). Recomandăm cetitorilor noștri să facă din când în când socoteala înmulțirii pentru cheltueli mici. Vor învăța lucruri mari.

Abonați-vă la Ziarul "CULTURA POPORULUI", care apare săptămânal. V. L.

Mulsul vacilor

Felul cum mulgem vacile, are o însemnătate mare pentru sănătatea lor, lată câteva reguli, cari trebuie respectate.

1. Mulsul să se facă cât mai repede, căci iuteala mai mare sau mai mică are o influență mare asupra conținutului de grăsime și asupra cantității laptelui.

2. Vaca să fie mulsă până la ultima picătură, pentrucă laptele cel din urmă e cel mai gras, afară de aceea laptele rămas în uger poate produce inflamațiune (aprinde) de uger, chiar încetarea laptelui.

3. Mulsul să se facă totdeauna în același timp, altminteri vacile devin neliniștite și li se sloboade laptele.

4. Mulsul să se facă cruciș, mulgând adecă deodată o față dinainte și una dinapoi, dar nu de aceeași latură. În felul acesta se mișcă ugerul într'o formă și se formează și mai mult lapte în el. Căci e știut, că în uger se formează mult lapte în cursul mulsului, deoarece la o vacă de soiu nu încap în el mai mult de 3-4 litri deodată.

5. La muls să nu prindem țâțele numai cu degetul cel mare și cel arătător, căci producem durere vacii. Cu mâna întreaga să prindem și o parte din uger.

6. Vacile, mai ales cele tinere, se lasă uneori greu la muls. Să le tratăm cu blîndețe și să le scarpinăm pe rădăcina coadei, iar de nu se potolesc, cineva să le țină în cursul mulsului un picior dinainte ridicat.

7. Curățenia cea mai mare să domneasca la muls.

8. În cursul mulsului să fie liniște în grajd.

FOIȚA ZIARULUI "CULTURA POPORULUI"

Cîntece populare

culese de S. Teodorescu-Kirileanu

II.

Ar nici puiul de turturică
Tie drumul și nici celelalte
rele; așa-i de departe...
Ar putea să facă atunci?
Al lui de țară se transformă
un dor de voinicie, de răz-
are contră acelora cari îl
departe de frații săi, Spre
ul înfrățit cu el, se'ndreaptă
ci să-l lase sub poala sa:
„Căci nimica n'oi strica
Decât doar o rămurea
Să-mi atîrn armele 'n ea".
Ar mai cere apoi „un par"
cu armele, prea nu poate
răzbune cum ar vrea:

„Lasă-mă să tai un par
Să pun mîna pe dușman;
Să-i fac capul
Ca bumbacul
Și din pielea de pe cap
Să-mi fac pungă de tabac;
De pe lungul trupului,
Să-mi fac chingă murgului..."

Și'ncepe să ceară ajutor și la
cei alți frați și cu toții să por-
nească ca „un val" Care să'n-
gh tă pe „nemți și pe ungureni".
Iși aduce aminte și de Iancu,
cărui a îi spune să se scoale din
somm.
Și:

Să-și ia sabia 'ntr'o mîna
Să și-o spele de rugină".

Dorul de răzbunare l-a nutrit
el veacuri întregi și nu numai
că a prevăzut totdeauna venirea
unei zile de vitejie, dar mai
mult încă: el n' a indoit o
clipă măcar, de izbînda acelei
zile. La greul războiului nu se
gîndea căci:

„De va fi rănit,
Îl va îngrijii
Doi porumbei
Și trei vulturei..."

Iar de va muri, un singur dor
are; să vie maică-sa să-i vadă
mormîntul:

„Vino mamă de mă vezi,
Pîn'sunt ce grînele verzi
Că dacă s'or secera,
Mult în cale mi i căta
Și de urmă nu mi-i da..."

li este teamă că n'are să'i
găsească mormîntul așa lesne
și pentru ca să moară liniștit,

fi spune și semnele după care
să i-l cunoască:

„Mormîntul mi-i însemnat:
Am la cap
Un fir de maș,
La picioare
Lăcrămioare,
C'am murit în război mare"

Și încă mai are:
„La sprincene
Floricele,
La gurită
Romanită,
La mustață
Mintă creată,
La mijloc
Un busuioac
C'am murit în mare foc".
(Să mă cați la mormînt pag. 47)

Mai sunt în cartea asta și
încă alte cîntece frumoase!
Așa găsim cîntece ca acestea:
„Auzi maică paserile
Cum își cântă pasimile.
— Păsăruică, păsăruică

Dute'n pădure te culcă,
Dute pasăre 'n părușă
Nu mai sta de capul meu"
(Dumnezeu face ce vrea pag. 16)

Sau:
„Frunză verde de scripăt
Oleoleo frate răzleț,
Mult ești tînar și 'ndrăzneț.
Pe la noi tîrziu te-arăți;
Ce nu vii să ne mai vezi?
Ce te ții așa mărteț?
(Fratele răzleț pag. 22)

Sau:
„Fosie verde leuștean
Colecă 'n deal într'un piscan,
Mi a 'nfrunzit un făgulin,
Cum aș face să mă duc,
Să iau frunza s'o sărut?...
(Colecă 'n deal pag. 78)

Acesta i sufletul Românului
din Bucovina, acelaș cu al Ro-
mânului de pretutindea și cu
asemenea suflete ne putem
mândri.
I. Nicolescu-Poenele
Invățător

ÎNTÂMPĂRILE SĂPTĂMĂNEI

Din țară

Donațiuni pentru orfanii. D-l G. Mărzescu ministru muncii, vizitând Măndăstirea Tismana, a donat 6000 lei pentru orfanatul de acolo și 24000 lei pentru orfanii adăpostiți la Reg. 18 Gorj.

Improprietărea în Ardeal. S'au dat ordine tuturor consilierilor agricoli și comisiunilor de ocol, ca să înceapă cât mai grabnic cu improprietărea țăranilor pe pământul strămoșesc răpit lor, în cursul veacurilor, de străini sau înstrăinați. D-l Petrini, directorul general al agriculturii din Cluj, va pleca în curând prin părțile Devei, Aradului și Timișoarei, ca să supravegheze personal începerea lucrărilor.

Ploi torențiale în Basarabia. Zilele trecute au căzut ploi torențiale, cu grindină de mărimea nucilor, asupra satului Filipeni din Basarabia. Au fost distruse 120 case, peste 1000 vite omorâte, iar 5 săteni surprinși în câmp de curentul apelor s'au înecat.

Peste 200 de familii au rămas fără adăpost.

Cufărul misterios. Intr-o prăvălie din Arad s'a prezentat un hamal (hordar, tregher) cu un cufăr (cofar, ladă) mare. Spunea, că sunt mostre de mărfuri de la un voiajor comercial care va veni mai târziu, ca să arate negustorului ce este în cufăr. L-a lăsat deci în prăvălie cu învoirea negustorului. În acel timp vine în prăvălie un ofițer, însoțit de un câne. Cânela începe să miroase la cufăr, apoi să latre tot mai tare. Toți se mirară de neliniștea cânelui, apoi se speriară chiar, crezând că în cufăr poate fi un cadăvru. Se hotărâse să desfacă cufărul. Când colo ce să vezi? Din cufăr se ridică un om mai speriat decât erau cei din prăvălie. Era un hoț, pe care un tovarăș al lui îl închise în cufăr, unde avea să stea până vor pleca toți din prăvălie apoi eșind din cufăr să golească lădița de bani. Cei din prăvălie au chemat poliția și acum hoțul blastă în temeița cânela ofițerului, care l'a dat de gol.

Culturale

D-l N. Iorga la Universitatea din Paris. Mare cinste ni se face neamului nostru. Marele învățat și istoric, profesorul universitar N. Iorga, a fost chemat de către Universitatea din Paris, să ște cursurile de istoria românilor, curs ce s'a înființat acum la cea mai însemnată universitate din lume, d. N. Iorga va pleca în luna Iunie, când va ține acest curs.

Unificarea bisericească. Ministrul Cultelor și Artelor d. Constantin Banu într-o convorbire avută cu un redactor al ziarului „Universul” a vorbit despre unificarea bisericească, spunând că această unificare trebuie să se facă, fiind dorită de toți cei cunoscători ai acestei cauze și cerută de interesele statului.

Congresul Ligii Culturale. În zilele de 6, 7 și 8 Mai, la Curtă de Argeș a avut loc congresul anual al Ligii Culturale. La ședințele și serbările de acolo, prezidate de I. P. S. S. episcopul Visarion Puiu al Argeșului, au luat parte multă lume distinsă. Între alții au fost: P. S. S. episcopul săsesc Teutsch al Sibilului, d-nii; Briebrecher, Schulerus din Sibiu, delegații societății „Asociația Transilvană” și societatea „Macedo Română”.

Sărbătorirea d-lui Dr. St. Minovici. Zilele trecute, la București, s'a sărbătorit de către mulți profesori universitari și medici, împlinirea a 25 de ani de activitate în domeniul științific a d-lui profesor universitar și medic, St. Minovici. Cu acest prilej s'a înființat un fond de 50.000 lei, care va servi ca premii pentru cele mai bune lucrări științifice de farmacie.

P. S. Sa episcopul Traian Frențiu a fost instalat în scaunul episcopesc al Românilor greco-catolici de la Oradea-Mare în locul episcopului Dumitru Radu, ucis mizelește de bomba aruncată a unui an și jumătate de comuniști (bolșevici) în senatul din București. Episcopul Traian a fost până acum în Lugoj, unde a muncit cu multă râvnă pentru înmulțirea așezămintelor de cultură.

De peste hotare

Cămașă de aur pentru regele Serbiei. Slovacii din Bacica, partea dintre Dunăre și Tisa a Serbiei Mari, îi vor dărui regelui Alexandru cu ocazia cununiei o cămașă de aur. Cămașa o țese câteva țărance slovace din fire de aur și de argint curat.

Boala d-lui Pasici. Primul ministru al Iugo-Slaviei d. Pasici, se află greu bolnav.

Automobile uriașe. Compania transporturilor în comun a orașului Paris a pus în funcțiune de curând niște automobile uriașe al căror aranjament permite să încarce pe camioanele lor părți de clădiri și alte materiale grele.

Un nou fel de școală. La Moscova în Bolșevicia s'a deschis o școală la care nu mai este în lum, o școală înaltă în care se formează marii dascăli ai bolșevismului. Zilele trecute au absolvit această școală 700 de tineri, cari toți vor fi apostolii bolșevismului. Ei vor avea să cutreere lumea întreagă și să câștige cât mai mulți ucenici pe sama bolșevicilor. Și cu toate acestea noi nu credem, că va putea dăinui mult bolșevismul.

Știri din Rusia. În Rusia se dă la școală un singur creion (plavva, plumb) la 60 elevi pe an și o sticlă de cerneală la 100 elevi. În țara trecută, învățătorii îmbrăcați în zdrențe (cărpe) și pocăliți de foame trebuiau să iasă afară cu elevii și să scrie pe zăpadă. Mai scriau și cu cărbuni pe pereți, vara scriu pe nisip.

Cum a murit Carol de Habsburg Un ziarist francez, care a fost la fața locului, istorisește, că fostul împărat era în vremea d'n urmă foarte sărac. N'avea bani aproape de loc și a fost silit să primească din partea câtorva locuitori mai bogăți de pe insula Madera chiar și milă. În zilele din urmă n'a avut bani nici pentru ca să cheme un doctor la patul său și medicul a sosit numai în ziua morții, când nu mai era scăpare, cuprinzând aprinderea la amândoi plămâni.

A murit creștinește, spovedit și cuminecat, împăcat cu Dumnezeu și cu soarta sa amară. Durerea pentru soarta celor 7 copii rămași fără tată și pentru al optulea, care e pe cale, i a sfâșiat inima până în clipitele din urmă. Fosta împărăteasă l'a îngrijit cât se poate mai bine și-și ținea capul, în toată vremea boalei celei grele, lângă al sotelui ei. Cu câteva clipite înainte de a-și închide ochii pentru vecie, s'a rugat pentru poporul său cel necredincios (austrieci).

Catastrofa din Italia. În urma prăbușirii din Corato (Italia), s'au dărâmat un număr foarte mare de case. Trei mii familii se găsesc fără adăpost; guvernul italian a luat măsuri să se construiască barăci.

Din Moscova se aruncă, că în ținutul Samare (Rusia răsăritean) câțiva muritor de foame au ucis pe reprezentantul comitetului american de ajutoare și l'au mâncat.

Noi ne plângem de scumpetea tarifului postal al căilor ferate, că e prea urcat (scump). Dar iată cum e în Rusia: o cartă postală costă 4500 ruble, o scrisoare în oraș 6000, afară de oraș 10.000. În străinătate 30.000 ruble. O călătorie dela Petersburg la Moscova costă 2 mil. 560 mii de ruble. Pentru călătoria cea mai scurtă se plătesc 40 mii ruble, tot atât costă un bilet de peron.

Copiii în Rusia. „Ivestia” gazeta bolșevicilor din Rusia scrie în numerile ei dela 15 și 21 Martie anul acesta, că în districtul Bugbrolanski copiii lipsiți de hrană își mușcă carne din propriile lor brațe, așa că părinții trebuie să le lege mâinile pe spate.

În ținutul Celiabinsk au murit de foame 270.000 de copii.

Dar pentru aceea crimă năvălă bolșevici tot în o armată numeroasă, dar ticăloasă, căci știe numai să fure și să fugă.

Sarea românească. Iugo-Slavia a comandat 25 mii vagoane de sare din România. Au mai fost și alte patru țări, cari au făcut oferte, dar a României a fost cea mai estină.

Sticla elastică e o invenție nouă, care poate să revoluționeze și modifice întreaga industrie modernă. Industriei ne-numărate de metal se vor preface sau mai corect vor fi măturate de noua industrie de sticlă. Această sticlă se indosie, se strimbă aproape ca tinicheaua, așa că se pot face din ea tot felul de vase, cu cari se poate ferbe la foc, ca în orice vase de metal. Cade jos și nu se sparge, ci saltă ca o minge.

Banca Românească

SOCIETATE ANONYMA

Capital Social 160.000.000 lei

SEDIUL CENTRAL: BUCUREȘTI.

SUCURSALE:

Arad, Bălți, Brașov, Bazargic, Chișinău, Cernăuți, Constanța, Galați, Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

FACE ORICE OPERAȚIUNI DE BANCA

A APĂRUT

Drama „ARDEALUL”

Scrisă de colaboratorul nostru C. Cehan-Racoviță

În această piesă de teatru e descrisă toată viața plină de suferință a transilvanenilor. Se poate căpăta volumul trimițându-se prin mandat postal suma de 5 lei preț al cărții; iar 2 lei în plus pentru taxa poștel, recomandat.

Banii se vor înalta d-lui Const. Cehan-Racoviță, Otel New-York Cam. 17 Cluj.

Banca Centrala

Pentru industrie și Comerț s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6-8
(Casele proprii).

Capital social Lei 50.000.000 deplin vărsat
Secția de Bancă :: Secția de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hațeg, Satu-Mare, Reprezentanți stabili în București, Kossica, Praga și Wiena

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

S'a primit următoarele abonaamente:

1. D-l Iuliu Satmari Tg Mureș.	5 50	16. Lezăr Luciu Brad.	30
2. Societatea de lectură „Cierin Corola”.	15	17. Filip Budoiu Almașu de mijloc.	30
3. Ion Cojoc Turda.	10	18. Bella Schmidt Abrud.	12
4. Cabinetul de Lectură Stălpului Vodă-Vamă.	30	19. Soliu Mihașiu inv. în Solema.	30
5. Gustav Ziheli Bistrița.	7.65	20. Filip Topală Hermacovă.	7
6. Mihail Nichilovici Paroh Davideni.	30	21. Ion T. Gelepu Turci-nești.	15
7. Soha Piroșcă Oradea-Mare.	5	22. Lt. Bundră Andrei C. R. C. 7 A. Sibiu.	60
8. C Gh. Ghina Lucăcești Taflău.	30	23. Școala Prim. Rom. Prejmer Brașov.	30
9. N. Șerbănescu. Brăila.		24. Nicolae Hărdutu Preot Aciuța.	30
10. Zaharia George Inv. Berența.	30	25. Nicolae Moldovan Ocna Mureșului.	30
11. Romul T. Filp Preot în Pielău.	30	26. Iosif Cristea Sacoș.	30
12. F. Dobren Făget.	24	27. Regt 91 Inf. Alba-Iulia.	146
13. D-na Ana Matei P. Târnava.	7.50	28. D-l Wais Bernat Alba-Iulia.	60
14. D-l Boiu Costachie R. 82 I. Tg. Mureș.	30	29. D-l Toma Hațegului-Dubești.	30
15. Teodor Clementi Ionescu Iași.	30		